

Дискурсивна актуалізація аксіологічного потенціалу концепту LIAR

Л. Я. Терещенко*

Вінницький державний педагогічний університет ім. М. Коцюбинського, м. Вінниця, Україна

*Corresponding author. E-mail: tereshchenko_1@yahoo.com

Paper received 30.01.16; Accepted for publication 20.02.16.

Анотація. У статті піднімається питання дослідження аксіологічного потенціалу концепту LIAR. Аналіз дискурсивної актуалізації лексеми *liar*, а також рефлексії носіїв мови щодо цього, виявив аксіологічні характеристики концепту LIAR у трьох площинах, що характеризують вектор, ступінь вираження та конвенційність оцінки. Ці характеристики є лабільними в сучасному англомовному публіцистичному дискурсі, оскільки визначаються властивостями суб'єктів рефлексії, чия оцінка актуалізується під одночасним впливом різнонаправлених етичних та етикетних норм.

Ключові слова: *концепт LIAR, когнітивно-дискурсивний підхід, аксіологічний потенціал, вектор оцінки, ступінь вираження та конвенційність оцінки.*

Вступ. Концепт LIAR відноситься до значущих аксіологічно маркованих концептів, у дослідженні яких важливо виявити не лише його понятійну та перцептивно-образну складові, але й оцінність, яка глибоко пов'язана з провідними світоглядними настановами певного народу. **Актуальність** цього дослідження зумовлена формуванням в англомовному світі нового стилю суспільно-політичних відносин ("політики бруталних слів" – *politics of four-letter words, politics of insult* [12; 13; 16]), а також змінами у мовленні публіцистів внаслідок потужного впливу електронних засобів масової інформації та комунікації, що сприяли перегляду відношення англомовного суспільства до функціонування лексем певного типу, зокрема і номінації *liar*. Існування концептуальних структур, які характеризуються вираженою оцінкою, вимагає розробки методології дослідження саме цієї характеристики концепту, котра і є ключем до розуміння, за яких умов можлива вербалізація концепту LIAR і якими саме мовними засобами.

Метою нашого дослідження є виявлення форм і особливостей дискурсивної реалізації аксіологічного потенціалу концепту LIAR. Зауважимо, що ми визнаємо концепт LIAR / БРЕХУН як квант структурованого знання, що перейшов із розряду індивідуально-особистісного смислу на рівень семантичного утворення, наділеного лінгвокультурною специфікою й емоційно-оцінним ореолом, що відображає сукупне світобачення носіїв англійської мови, фіксує знання, уявлення, асоціації, образи й оцінки мовця, і який: (1) свідомо вербалізує інформацію, зміст якої не відповідає його знанням про предмет розмови, (2) з метою формування у співбесідника хибного уявлення про предмет, (3) за умов, коли адресатові невідомо про можливість порушення мовцем умов істинності та щирості у висловлюванні.

Короткий огляд публікацій за темою. На сьогодні вже сформувався досить чітка методологія дослідження концептуальних структур, представлена у роботах В. І. Карасика, О. І. Морозової, М. В. Піменової, А. М. Приходька, І. А. Стерніна тощо [3; 4; 7]. Як зауважує О. П. Воробйова, при цьому важливо відійти від статичного погляду на предмет досліджень і осмислити ті зміни, які відбулись і відбуваються з нашими уявленнями про картину світу [2]. Таке дослідження може бути здійснене на основі когнітивно-дискурсивної методології, яка дозволяє розглянути ціннісні характеристики концептів через призму

суб'єктивного, в якому переломлюється суспільне бачення, і навпаки. Зокрема, цей підхід застосовано у вивченні концепту НАПРАВДА, а також аксіологічного змісту концептів МАСКУЛІННІСТЬ та ФЕМІНІННІСТЬ [4; 8]. Аксіологічним характеристикам концепту LIAR до сьогодні дослідники приділяли лише побіжну увагу, розглядаючи їх у зв'язку з концептом НЕПРАВДА [4; 5]. Вплив культурних та ментальних трансформацій сучасного англійського суспільства на ціннісні характеристики концепту LIAR донині не досліджено.

Особливості мовної категорії оцінності і структура оцінки описані досить чітко у лінгвістичній літературі [1]. Погоджуючись з думкою Н. В. Вишиваної, зауважимо, що «відправною точкою» при дослідженні оцінки слід обрати суб'єкта оцінки, адже оцінна структура характеризує саме його ставлення до об'єкта оцінки згідно різних підстав, на основі особистого трактування стереотипів, здійснюючи при цьому не лише експресивну, але й орієнтувальну та регуляторну функцію. А. М. Приходько наголошує, що фігура творця й користувача мови є одночасно і фігурою спостерігача [7, с. 45], тобто суб'єкт оцінки водночас виступає у ролі суб'єкта рефлексії, оцінюючи не лише предмет обговорення, але й влучність обраних ним засобів для вираження бажаного концептуального змісту. Оскільки суб'єкти рефлексії здійснюють оцінювання на підставі власних аксіологічних орієнтирів, що можуть не співпадати із соціокультурними, оцінний знак мовних виразів може визначатися ними незалежно від їх конвенціонального змісту [8]. Саме тому ми вважаємо доречним залучення до методів нашого дослідження аналізу рефлексивних висловлень мовців про своє ставлення до можливості вживання лексеми *liar*.

Матеріали і методи дослідження. Провідними методами нашого дослідження є: 1) семантичний аналіз імені концепту – лексеми *liar*, 2) дослідження додаткового змісту лексеми *liar* в атрибутивних словосполученнях, 3) інтерпретативний аналіз змісту паремій; 4) дослідження особливостей актуалізації лексеми *liar* у публіцистичному дискурсі й аналіз результатів рефлексії носіїв англійської мови щодо особливостей вживання та емотивних характеристик лексеми *liar* і самого концепту LIAR. Ціннісні характеристики концепту LIAR були розглянуті у трьох площинах – з точки зору вектору, конвенційності і ступеня вираження оцінки.

Результати та їх обговорення. Ми розглядаємо **аксіологічний потенціал концепту LIAR** як потенційно закладену в ньому здатність викликати певні оціночні судження або емоційні реакції у носіїв мови в процесі його актуалізації в мовленні. Цей потенціал представляє собою сукупність усіх можливих реакцій, що містять емотивно-оцінний компонент. В ході дискурсної актуалізації лексеми, яка вербалізує концепт, реалізується лише обмежений набір оцінок, що пов'язано із залученням у кожній окремій ситуації конкретних цінностей, переконань і установок, емоцій та почуттів учасників. Тобто, в актуалізованому в дискурсі концепті колективне знання переломлюється через особистий досвід і особисте емоційно-оцінне переживання мовців, відображає бачення фрагменту дійсності з індивідуальних і загальних суспільних позицій [4].

Вектор оцінки представляє тяжіння ціннісних характеристик концепту до одного з полюсів “позитивна оцінка” – “негативна оцінка”, яка є не абсолютною, а градуальною, тобто розташованою у певному місці на шкалі між цими крайніми точками. Міра наближення оцінки до крайнього позитивного чи негативного максимуму визначає **ступінь вираження оцінки**. Конкретний концепт може бути охарактеризований, наприклад, у термінах “вираженої негативної оцінки” або “скоріш позитивної, аніж негативної оцінки”. **Конвенційність оцінки**, як з погляду її вектору, так і ступеня вираження, є властивістю концепту зберігати певні ціннісні характеристики протягом тривалого проміжку часу, а також у більшості випадків дискурсної актуалізації концепту.

Більшість дослідників спільні в думці про те, що концепту LIAR властива негативна оцінність, тоді як для концепту LIE / НЕПРАВДА характерні флуктуації оцінки залежно від контексту, ціннісної орієнтації мовця, його емпатії [4]. Неправда розглядається як окрема дія, наслідки якої не обов'язково будуть негативними, а брехун представляє у колективній свідомості фігуру, яка несе потенційну загрозу через свою здатність породити безмежну кількість неправдивих висловлень.

Іменник *liar* (провідний засіб вербалізації концепту LIAR) відносять до особливого типу номінацій із семантикою оцінки. В ньому одночасно сполучаються: 1) назва об'єкта оцінки, б) ознака, яка мотивує оцінку, 3) вираження суб'єктивного ставлення мовця до об'єкта оцінки. Про негативну оцінку лексеми *liar* свідчить той факт, що вона довгий час була майже табуованою в сучасному англійському політичному дискурсі (*a four-letter word, “L” word*) [9] й часто заміщується евфемізмами (*economical with truth, a stranger to the truth, penchant for dishonesty*) [9; 10]. У випадку висловлення обурення поведінкою людини, чию неправду запідозрили або викрили, вигук *Liar!* характеризується більшим афективним впливом порівняно з предикативними структурами (порів. *You are lying*).

З приводу зауважень Н. М. Панченко, що слово *liar* є нейтральною одиницею номінації суб'єкта обманної дії, яка може отримувати позитивну чи негативну оцінку в залежності від модифікатора [5], значимо наступний аргумент: оскільки конкретні випадки первинні щодо загальних, при конфлікті оцінок перемагає семантика модифікатора [4], тобто

еліптичне речення (*Liar!*) має виражену негативну оцінку, а словосполучення *first-class liar, good liar, accomplished liar, expert liar* набувають позитивної оцінки модифікаторів.

З аналізу лексикографічних джерел і дискурсивних контекстів слідує, що лексема *liar* має широкий спектр сполучень **Adj.+liar**, які ми поділяємо на **кваліфікативні**, що фіксують додаткові риси брехуна, виділені на основі інформації раціонально-логічного характеру, та **дескриптивні**, які виражають емоційно-оцінне ставлення суб'єкта рефлексії до брехуна. Кваліфікативні атрибутивні словосполучення з іменником *liar* відображають зміст наївної картини світу, не утворюючи єдиної системи, а лише вказують на типи брехунів, закріплені у колективній концептосфері англійців як найбільш розповсюджені й значимі, як то тип мовців, для яких неправда перейшла в шкідливу звичку (*a chronic liar, a habitual liar, an inveterate liar, an incorrigible liar*) аж до патологічного стану (*a pathological liar, a compulsory liar, a psychopathic liar*) або інший тип – брехуна-професіонала, майстерність якого може викликати захоплення (*a professional liar, a plausible liar, an accomplished liar, a world class liar, a first class liar, a master liar*).

Зміст атрибутивних словосполучень зазнає певних модифікацій у процесі концептуального осмислення і оцінки різних номінацій брехунів окремими носіями англійської мови. Зокрема, деякі ознаки можуть набувати суб'єктивної градації: *<...> it can be surmised that he rejected habitual, inveterate and chronic as too mild, bald-faced as too trite and pathological as too severe* [17] – на думку автора, назвати когось “закоренілим брехуном” означає виразитись занадто делікатно про його схильність до неправди, а “патологічним брехуном” – занадто нетерпимо.

Дескриптивні словосполучення з іменником *liar* передають емоційне відношення до конкретного суб'єкта неправдивого мовлення, а також оцінку його моральних якостей та дій. Зокрема, такі словосполучення як *a dirty liar, a bloody liar, the slickest liar, a big fat liar, an abject liar, a calculating liar, damnable liar* не лише інтенсифікують негативну оцінність номінації, але й пресупонують образу й звинувачення. Додатковим семантичним компонентом оцінки може виступити осуд: *I was such a moral coward, such a sickening liar*.

Вирази з іменником *liar*, семантичним компонентом яких виступає “схвальне ставлення”, не чисельні й часто стають елементом іронічно-сатиричних висловлень, на зразок: *It is always good policy to tell the truth unless of course you are an exceptionally good liar* (Jerome K. Jerome). Більш поширеними є випадки вираження модифікатором додаткового схвальної оцінки певних рис брехуна, наприклад: *a sweet-talking liar* – схвально оцінюється манера висловлюватись; *Clever liars give details, but the cleverest don't* – схвалюються інтелектуальні здібності брехуна.

Дескриптивні словосполучення можуть містити не лише етичну оцінку, але й вказувати на успішність, майстерність людини казати неправду. У цьому випадку оцінка набуває градуального характеру і вказує не на позитивність / негативність обраної характеристики, а на міру її прояву. Вміння людини майстерно

брехати оцінюється від дуже низького рівня (*lousy liar, poor liar*) – до посереднього оволодіння навичками (*a good liar*) – і зрештою до найвищого рівня майстерності у брехні: *the champion liar; the best liar in the world; a very skilful liar; damn good liar; expert liar*.

Як відомо, базова аксіоматика національної мовної свідомості зосереджена в паремійних пластах. Англійські паремії надають брехуну почасти протилежну оцінку. В деяких – брехун, його наміри і діяльність засуджуються, на зразок, *Show me a liar, and I will show you a thief*; і є такі, в яких нещирий мовець і його наміри частково або повністю виправдовуються, наприклад: *A good lawyer must be a great liar; A well-intentioned lie is better than a mischief-making truth*. Неоднозначний зміст афористичного висловлювання *Telling lies is a fault in a boy, an art in a lover, an accomplishment in a bachelor, and second nature in a married woman* представляє специфічне відношення англійців до неправди, залежно від того, хто виступає її суб'єктом. Утім зауважимо, що в пареміях негативна оцінка суб'єкта неправдивого мовлення превалує.

Антиномічний характер англійських паремій свідчить про конфлікт соціальних і утилітарних цінностей, що керують життєвим вибором членів англійського суспільства. Дослідження аксіологічних домінант англійської та американської культур показали, що чесність є універсальною цінністю, соціокультурним регулятивом, який складає тверде підґрунтя для засудження неправди і її творців [3;6]. Водночас етикет приписує мовцям уникати прямого засудження неправдивого мовця, шляхом прямої його номінації – *We think it wrong for people to use strong language, especially language that directly attacks the character of someone else* [19]. Таким чином, виникає когнітивний дисонанс, суть якого можна звести до наступної тези: «Чесність вважається суспільною цінністю, але у випадку контакту з нечесною людиною етикетні правила входять в суперечність з нормами моралі і не дозволяють активізувати концепт LIAR конвенційними мовними засобами, призводячи до абсурдної ситуації, коли брехуна неможливо чесно і прямо назвати брехуном». Тим часом здоровий глузд підказує, що прагматичні цінності у сучасному світі є не менш важливими, ніж екзистенційні – *Lying is a survival skill* [11]; *I like liars. They always keep you guessing* [20]; <...> *to most of us, honesty often means cruelty* [9].

Скептичне ставлення носіїв англійської культури до пропагованих високих моральних принципів у щоденному житті, прослідковується у трансформаціях, яких зазнав хрестоматійний приклад чесності Дж. Вашингтона. Історія про сказані Дж. Вашингтоном у дитинстві слова *"I can't tell a lie Pa; you know I can't tell a lie. I did cut it with my hatchet."* [18, с. 264] у відповідь на справедливе звинувачення батька стали основою багатьох ремінісценцій, в кожній з яких висміюється нездатність казати неправду, наприклад: *I am different from Washington. I have a higher and grander stand of principle. Washington could not lie. I can lie but I won't.* (Mark Twain) [ibid.]. У новітній історії американських президентів послідовно протиставля-

ють Вашингтону. Наприклад, стаття про Б. Обаму починається з провокаційного питання: *George Washington could not tell a lie. Can our current president tell the truth?* [14]. На карикатурі в одному з журналів зображено Білла Клінтона, який розмовляє з Дж. Вашингтоном. Останній каже: *"I cannot tell a lie"*, на що Клінтон відповідає (репліка являє собою цитату, яку приписують Б. Клінтону): *"If everyone's on record denying it you've got no problem"* [10]. Таким чином, відбувається зсув із царини епічного до царини комічного. За іронією долі, сама історія про Дж. Вашингтона, що покликана служити прикладом правдивості, виявилась вигаданою.

Особливий інтерес становлять випадки, коли лексема *liar* з'являється у мовленні політиків і журналістів. Більшість таких випадків представляють усне мовлення, наприклад вигуки *"Liar!"* або *"You lie!"* на адресу американського президента Б. Обами, як це сталося 9 вересня 2009 року в Конгресі США, або форуми і статті на сайтах, де користувачі вільно висловлюють думку щодо політичних опонентів [12]. У таких формах оцінка проявляється з найбільшою інтенсивністю через мовну гру, коли мовці вигадують нові слова: *liar in chief* (по аналогії з *commander in chief*), *liarcracker*, *liarhead* (два останніх відносять до вульгаризмів), *liarholic*, *liarocracy* (*liar+democracy*), *lieberalism* (*lie+ liberalism*) [14; 20].

Крім того, усе більше публіцистів та інтернет-болгерів беруться коментувати допустимість або навіть необхідність уживання слова *liar*. Аргументація варіюється від негативної оцінки вибору цієї лексеми, яка нібито більш характерна для мовлення дітей у садочку (*kindergarten epithets* [15] за аналогією з дитячим віршиком *Liar, liar! Pants on fire!*) або для вуличної бійки (*street in-fighting* [16]) до виправдання такого мовлення на засадах активної громадської позиції (*a passionate and engaged citizenry* [12]) і навіть вказувань на особливу значимість цього слова для підтримання порядку, суспільної моралі і поваги до усіх учасників комунікації (*No other word is as useful in dispelling the defamatory accusations as the word liar. The use of the word liar is important for civility itself. I will continue to use my favorite offensive four-letter word when it is needed* [19]).

Висновки. Аксіологічні характеристики концепту LIAR відображено у семантиці засобів номінації й дескрипції суб'єкта неправдивого мовлення, дескриптивних словосполученнях, а також пареміях. У результаті аналізу дискурсивної актуалізації лексеми *liar*, а також рефлексії носіїв мови щодо цього, було виявлено такі аксіологічні характеристики концепту LIAR, як її вектор, ступінь вираження та конвенційність оцінки, є лабільними в сучасному англійському публіцистичному дискурсі, оскільки визначаються властивостями суб'єктивної рефлексії, чия оцінка актуалізується під одночасним впливом різнонаправлених етичних та етикетних норм.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вишивана Н. Особливості мовної категорії оцінності та структура оцінки // Науковий вісник Чернівецького університету. Германська філологія. Вип. 188-189. – Чернівці: “Рута”, 2004. – С. 73-79.
2. Воробьєва О.П. Концептологія в Україні: обзор проблематики // Лингвоконцептологія: перспективні напрями: монографія / авт. кол.: А.Э. Левицкий, С.И. Потапенко, О.П. Воробьєва и др.; под ред. А.Э. Левицкого, С.И. Потапенко, И.В. Недайновой. – Луганск: Изд-во ГУ “ЛНПУ имени Тараса Шевченко”, 2013. – С.10–37.
3. Карасик В.И., Ярмахова Е.А. Лингвокультурный типаж «английский чужак» / В. И. Карасик, Е.А. Ярмахова. – М.: Гнозис, 2006. – 240с.
4. Морозова О.І. Лінгвальні аспекти неправди як когнітивно-комунікативного утворення (на матеріалі сучасної англійської мови) : дис. ... док. філол. наук : 10.02.04. / О. І. Морозова. – Київ, 2008. – 491с.
5. Панченко Н.Н. Средства объективации концепта «обман» (на материале английского и русского языков) : автореф. дис. ... канд. филол. наук: 10.02.20 – сравнительно-историческое, типологическое и сопоставительное языкознание / Надежда Николаевна Панченко. – Волгоград, 1999. – 20 с.
6. Привалова И.В. Интеркультура и вербальный знак (лингвоконитивные основы межкультурной коммуникации): монография / И.В. Привалова. – М.: Гнозис, 2005. – 472с.
7. Приходько А.М. Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики / Анатолій Миколайович Приходько. – Запоріжжя : Прем’єр, 2008. – 332с.
8. Яценко М. О. Актуалізація аксіологічного змісту концептів МАСКУЛІННІСТЬ та ФЕМІНІННІСТЬ у сучасному англійському художньому дискурсі : автореф. дис... канд. філол. наук : 10.02.04 / М. О. Яценко; Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. – Х., 2008. – 20 с.
9. Centor E. The Least Used Expressions in Business, Politics and The Media: “You’re lying” / URL: <http://www.blogger.com/least-used-expression-business-politics-and-media-youre-lying>.
10. Coulson S. Conceptual blending in thought, rhetoric, and ideology / Seane Coulson // Cognitive Linguistics : Current Applications and Future Perspectives / eds. Gitte Kristiansen, René Dirven et al – Amsterdam : John H. Benjamins Publishing Company, 2006. – P. 187-210.
11. Fitzgerald J. The Liar's Guide to Getting Ahead. – LU-LU.COM, 2008. – 56p.
12. Hoffman K. S. Comment forum speech as a mirror of mainstream discourse // Controlling the Message: New Media in American Political Campaigns / eds. Farrar-Myers V.A., Vaughn J. S. – New York : New York University Press, 2015. – 316p.
13. Jackson P. Liar a four-letter word in campaigns for governor’s office // Bangor Daily News – July 16, 1990 / URL: <http://archive.bangordailynews.com/1990/07/16/liar-a-four-letter-word-in-campaigns-for-governors-office/>.
14. Kelly J. President Obama, liar in chief // Pittsburgh Post-Gazette – July 22, 2012 / URL: <http://www.post-gazette.com/opinion/jack-kelly/2012/07/22/President-Obama-liar-in-chief/stories/201207220203>.
15. Kristof N. D. Calling Bush A Liar // The New York Times – JUNE 30, 2004 / URL: http://www.nytimes.com/2004/06/30/opinion/calling-bush-a-liar.html?_r=0.
16. Lasky M. J. The Language of Journalism: Newspaper culture. Volume one. – Somerset, NJ: Transaction Publishers, 2000. – 478p.
17. Safire W. On Language; Congenital, Liar, Punch // The New York Times – February 4, 1996 / URL: <http://www.nytimes.com/1996/02/04/magazine/on-language-congenital-liar-punch.html>.
18. The Oxford Dictionary of Phrase, Saying and Quotation / ed. Susan Redcliffe. – [2nd edition]. – Oxford: OUP, 2002. – 696p.
19. Tibbs, S. The most offensive four-letter word in our culture / URL: <http://www.conservatibbs.com/2015/05/the-most-offensive-four-letter-word-in.html>.
20. Urban Dictionary of Slang / URL: <http://www.urbandictionary.com/> – Заголовок з екрану.

REFERENCES

1. Vyshyvana, N. Peculiarities of evaluation as a language category and its structure // Scientific Bulletin of Chernivtsi University. German Philology, 2004, Is. 188-189. P. 73-79.
2. Vorobyova, O.P. Conceptology in Ukraine: an overview of the key issues // Lingvokontseptologiya: promising areas: monograph / A.E. Levitskiy, S.I. Potapenko, O.P. Vorobyova et al; eds. A.E. Levitskiy, S.I. Potapenko, I.V. Nedaynova, 2013. P. 10-37.
3. Karasik V.I., Yarmakhova Ye. A. Linguocultural character “the English eccentric”– Moscow: Gnosis, 2006. – 240p.
4. Morozova, O.I. Linguistic aspects of lying as a cognitive and communicative formation in modern English : abstr. dis. dr. filol. sc. 10.02.04. – Germanic Languages. – Kyiv, 2008. – 34 p.
5. Panchenko, N.N. Means of presentation of the concept DECEPTION in English and Russian languages: abstr. dis. cand. filol. sc. 10.02.20 – Volgograd, 1999.– 20 p.
6. Privalova, I.V. Intercultural and verbal sign (lingvocognitive foundations of intercultural communication): monograph. – Moscow: Gnosis, 2005. – 472p.
7. Prykhodko, A.M. Concepts and conceptual systems in cognitive and discursive paradigm of linguistics: monograph. – Zaporizhzhia: Premier Publishers, 2008. – 332p.
8. Iatsenko, M.O. Actualisation of the concepts MASCULINITY and FEMININITY evaluative content in contemporary English literary discourse: abstr. dis. cand. filol. sc. 10.02.04 – Germanic Languages. – Kharkiv, 2008. – 22 p.
9. Centor, E. The Least Used Expressions in Business, Politics and The Media: “You’re lying”– URL: <http://www.blogger.com/least-used-expression-business-politics-and-media-youre-lying>.
10. Coulson, S. Conceptual blending in thought, rhetoric, and ideology / Seane Coulson // Cognitive Linguistics : Current Applications and Future Perspectives / eds. Gitte Kristiansen, René Dirven et. al – Amsterdam : John H. Benjamins Publishing Company, 2006. – P. 187-210.
11. Fitzgerald, J. The Liar's Guide to Getting Ahead. – LU-LU.COM, 2008. – 56 p.
12. Hoffman, K. S. Comment forum speech as a mirror of mainstream discourse // Controlling the Message: New Media in American Political Campaigns / eds. Farrar-Myers V.A., Vaughn J. S. – New York : New York University Press, 2015. – 316 p.
13. Jackson, P. Liar a four-letter word in campaigns for governor’s office // Bangor Daily News – July 16, 1990 / URL:<http://archive.bangordailynews.com/1990/07/16/liar-a-four-letter-word-in-campaigns-for-governors-office/>
14. Kelly, J. President Obama, liar in chief // Pittsburgh Post-Gazette – July 22, 2012 / URL: <http://www.post-gazette.com/opinion/jack-kelly/2012/07/22/President-Obama-liar-in-chief/stories/201207220203>.

15. Kristof, N. D. Calling Bush A Liar // The New York Times – JUNE 30, 2004 / URL: http://www.nytimes.com/2004/06/30/opinion/calling-bush-a-liar.html?_r=0 .
16. Lasky, M. J. The Language of Journalism: Newspaper culture. Volume one. – Somerset, NJ: Transaction Publishers, 2000. – 478p.
17. Safire, W. On Language; Congenital, Liar, Punch // The New York Times – February 4, 1996 / URL: <http://www.nytimes.com/1996/02/04/magazine/on-language-congenital-liar-punch.html> .
18. The Oxford Dictionary of Phrase, Saying and Quotation / ed. Susan Redcliffe. 2nd ed. – Oxford: OUP, 2002. – 696 p.
19. Tibbs, S. The most offensive four-letter word in our culture / URL: <http://www.conservatibbs.com/2015/05/the-most-offensive-four-letter-word-in.html>
20. Urban Dictionary of Slang / URL: <http://www.urbandictionary.com/> .

Discourse actualisation of the concept LIAR axiological potential

L.Y. Tereshchenko

Abstract. The article deals with estimation of the concept LIAR axiological potential. The analysis of discourse actualisation of the lexeme liar and the speakers' reflections on this fact presents three aspects of the axiological characteristics of the concept LIAR: vector, force, and conventionality of the evaluation. These characteristics are labile in the modern English publicistic discourse due to their direct correlation to the subjects of reflection whose evaluation is influenced simultaneously by opposing ethical and etiquette norms.

Keywords: *concept LIAR, cognitive-discursive approach, axiological potential, vector, force, and conventionality of the evaluation.*

Дискурсивная актуализация аксиологического потенциала концепта LIAR

Л. Я. Терещенко

Аннотация. В статье рассматривается проблема исследования аксиологического потенциала концепта LIAR. В результате анализа дискурсивной актуализации лексемы liar, а также рефлексии носителей языка по этому поводу, определены аксиологические характеристики концепта LIAR в трех измерениях: вектор, интенсивность и конвенциональность оценки. Данные характеристики лабильны в современном английском публицистическом дискурсе, поскольку определяются особенностями субъектов рефлексии, чья оценка актуализируется под одновременным влиянием разнонаправленных этических и этикетных норм.

Ключевые слова: *концепт LIAR, когнитивно-дискурсивный подход, аксиологический потенциал, вектор, интенсивность и конвенциональность оценки.*